

Bazilika minor sv. Vavřince a sv. Zdislavy

objekt č.03 | Dominikánské nám., Jablonné v Podještědí

Papežská bazilika minor je umělecky nejzdařilejší barokní památkou na území města. Původní kostel byl založen Havlem z Lemberka a jeho manželkou Zdislavou, která pozvala do místního kláštera bratry dominikány, aby pečovali o farnost. První písemná zmínka je z roku 1252 v souvislosti s pohřbením paní Zdislavy.

Při husitském tažení městem v letech 1426 a 1427 byl kostel zcela vypálen, zanedlouho však byl postaven nový prozatímní kostelík, o kterém se bohužel nedochovalo mnoho zmínek.

Jedno je jisté. Po celou historii svatostánku měli obyvatelé města hrob paní Zdislavy ve velké úctě. Svědčí o tom i zpráva z roku 1596, která líčí obnovu náhrobku paní Zdislavy umístěného v podlaze kostela, obklopeného mříží a dřevěným zábradlím.

Základní kámen nynější baziliky, který je uložen napravo od vchodu pod věží, byl položen 18. listopadu 1699. Hlavním mecenášem byl tehdejší majitel panství - František Antonín Berka z Dubé. Chtěl, aby stavba byla skutečně unikátní, a proto svěřil plány baziliky vídeňskému architektovi Janu Lukáši Hildebrantovi. Téhož roku byli do Jablonného pozváni i stavitel Petr Bianco z Litoměřic a mladoboleslavský kameník Mikuláš Kitzinger. Díky vysokým dotacím postupovala stavba velmi rychle.

Zvrat nastal, když František Antonín Berka 24. dubna 1706 zemřel. Jeho ostatky byly následně 9. května uloženy do připravené kostelní krypty. Další majitel František Antonín Nostitz stavbu zanedbával. Naštěstí brzy přechází zodpovědnost na nového vlastníka Františku Rosálii Kinskou, sestru Antonína Berky. Ta musela plány zjednodušit, proto stavitel Hildebrandt od svého díla odchází a jeho nástupcem se stává Domenico Perini. V roce 1711 byla dokončena kopule, na niž byl posazen zlatý kříž. Sama hraběnka položila roku 1713 základní kámen k hlavnímu oltáři sv. Vavřince. Již za vlastnictví Pachtů byly 17. srpna 1724 pořízeny varhany a během roku 1732 také růžencový oltář a osazena mříž kolem hrobky paní Zdislavy. Její ostatky, které byly uschovány v dominikánském klášteře od roku 1702, byly do krypty vráceny 3. ledna 1731. Chrám byl dokončen a vysvěcen pod Periniho dohledem r. 1729.

Požár města r. 1788 zařízení chrámu z velké části poničil. V následujících letech byl ale opět zcela opraven. Místní duchovní se z něj však neradovali dlouho. Kvůli dekretu císaře Josefa II., z 24. srpna 1786, jejich pobyt na faře končí kolem r. 1810.

Šťastnějším se pro místní církve a hlavně bratry dominikány stává až 20. století. 28. srpna 1907 byla patronka města, paní Zdislava, blahořečena papežem sv. Piem X. a 21. května 1995 papežem Janem Pavlem II. svatořečena. O rok později byl také chrám povýšen na papežskou baziliku minor sv. Vavřince a sv. Zdislavy

Díky návratu dominikánů do kláštera v Jablonném, v roce 1969, se začala psát novodobá historie této baziliky. Ke smůle stavby se jednalo jen o krátké období, které bylo vzápětí přerušeno nastupující normalizací. Dominikánským otcům Jindřichu Gajzlerovi O.P. a Františku Šverclovi O.P. byl v 70. letech odebrán státní souhlas k duchovenské činnosti a po odvolání z funkcí a internaci museli nastoupit k nucené práci v závodě NISA, kde pracovali až do roku 1989. Přesto se po celou dobu obětavě starali rekonstrukci kostela i kláštera.

Do třetice a snad už natrvalo se otcové dominikáni vrátili do kláštera v roce 1990, aby svobodně pokračovali tam, kde před čtyřicetipěti lety skončili. V období na počátku 90. let získala bazilika současný vzhled a zažila velké poutě po svatořečení svaté Zdislavy papežem Janem Pavlem II 21. května 1995. Velkou zásluhu na obrození duchovního života a rekonstrukci baziliky měl otec Jindřich Gajzler O.P., rektor této baziliky a strážce hrobu sv. Zdislavy. Zemřel 25. srpna 2000.

O klubovou činnost farnosti se v současné době stará skupinka nadšených mladých lidí. Hlavní činností klubu je organizování scholy, nácviu liturgického zpěvu. Mezi další aktivity patří pořádání jazykových kurzů a nácvik divadelních představení v dramatickém kroužku.